

IZMEKLĒTĀJA KRIMINĀLPROCESUĀLĀS DARBĪBAS AKTUĀLIE JAUTĀJUMI

Dr. iur. Marina Sumbarova,

Baltijas Starptautiskās akadēmijas asociēta profesore, Latvija

Raksta mērķis – izskatīt izmeklētāja procesuālo darbību raksturojumu Latvijā.

Pētījuma uzdevumi – izmeklētāja tiesiskā stāvokļa noteikšana Latvijas kriminālprocesā, izmeklētāju sagatavotības līmeņa noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas funkciju izpildei analīze un izskatīšana, noziegumu izmeklēšanā pielietoto zinātniski pamatoto metožu un līdzekļu raksturojums, speciālistu-juristu izglītības un sagatavošanas procesu, analīze.

Pētījuma izstrādāšanas gaitā tika izmatotas dažādas metodes, tostarp arī dialektiskā izziņāšanas metode, tiesiskās salīdzināšanas, loģiskā un juridiskā, konkrēti socioloģiskā metode.

Izmeklētāja funkcionālo pienākumu izpilde Latvijā ir prioritārs virziens noziegumus izmeklējošo tiesībsargājošo iestāžu darbībā, kriminālprocesa dalībnieku tiesību un cilvēka tiesību ievērošanā. Izmeklētājs ir procesa virzītājs, izmeklēšanas grupas dalībnieks, procesuālo uzdevumu izpildītājs. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma¹ (turpmāk arī KPL) 28. pantu izmeklētājs ir izmeklēšanas iestādes amatpersona, kura ar izmeklēšanas iestādes vadītāja rīkojumu pilnvarota izdarīt izmeklēšanu kriminālprocesā.

Izmeklētāji izpilda funkcionālos pienākumus kriminālpolicijas iestādēs dažādās Latvijas tiesībsargājošās institūcijās, tostarp Valsts policijā, Drošības policijā, Muitā, Robežsardzes dienestā u. c. Viņu loma valstī ir nenovērtējama, jo viņi izpilda svarīgus uzdevumus noziegumu novēršanā un izmeklēšanā.

Izmeklētājam ir tiesības: likumā noteiktajā kārtībā pieņemt jebkuru procesuālo lēmumu un veikt jebkuru procesuālo darbību vai uzdot tās veikšanu izmeklēšanas grupas dalībniekam vai procesuālo uzdevumu izpildītājam; ierosināt uzraugošajam prokuroram lemt jautājumu par kriminālvajāšanas uzsākšanu; pārsūdzēt tiešā priekšnieka norādījumus; pārsūdzēt uzraugošā prokurora lēmumus un norādījumus; pārsūdzēt amatā augstāka prokurora norādījumus; pārsūdzēt izmeklēšanas tiesneša lēmumus.

Izmeklētāja kā procesa virzītāja tiesības un pienākumi ir noteiktas KPL 29. pantā. Neiedziļinoties normas detaļu izklāstā, var norādīt, ka tajā saskatāmas dažas nepilnības un neatbilstība citām likuma

normām. Piemēram, šajā pantā kā izmeklētāja tiesības nav norādītas tiesības pieteikt noraidījumu, tomēr šādas situācijas, kad izmeklētājam tādām tiesībām jābūt paredzētām, praksē ir sastopamas (piemēram, jautājumu risināšana pie izmeklēšanas tiesneša izmeklēšanas gaitā). Kā arī KPL 29. panta otrās daļas 6. punkts paredz izmeklētāja tiesības pārsūdzēt izmeklēšanas tiesneša lēmumu, kas neatbilst KPL 286. panta pirmās daļas noteikumiem, saskaņā ar kuriem pirmstiesas procesā un līdz iztiesāšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā persona, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts piespiedu līdzeklis, izņemot aizturēšanu, tās pārstāvis vai aizstāvis, kā arī prokurors septiņu dienu laikā pēc tam, kad saņemta par šā piespiedu līdzekļa piemērošanu vai atteikšanos to piemērot pieņemtā lēmuma kopija, var iesniegt sūdzību par izmeklēšanas tiesneša lēmumu. Tiesnesis savu lēmumu kopā ar iesniegto sūdzību ne vēlāk kā nākamajā darba dienā nosūta apgabaltiesai.

KPL 386. pantā tiek uzskaitītas izmeklēšanas iestādes, kuru starpā prokuratūra nav iekļauta. Savukārt KPL 36. pants nosaka, ka prokurors kriminālprocesā realizē izmeklēšanas uzraudzības, izmeklēšanas, kriminālvajāšanas, valsts apsūdzības uzturēšanas un citas šajā likumā noteiktās funkcijas, ar to pašu prokuroram tiek piešķirtas izmeklētāja pilnvaras un tas tiek definēts kā procesa virzītājs. Norādītais definējums ir pretrunā ar iepriekš norādīto normu, kas paredzēta KPL 386. pantā, un to varētu novērst, papildinot norādīto pantu ar normām, kas definē atsevišķos gadījumos prokuratūru kā iestādi, kas veic pirmstiesas izmeklēšanu. Praksē nereti sastopami gadījumi, kad prokurors, veicot sevišķi smagu noziegumu izmeklēšanu, veic izmeklēšanas darbības pirmstiesas procesa stadijā pirms kriminālprocesa nodošanas kriminālvajāšanas uzsākšanai. Tāda, piemēram, ir notikuma vietas apskate, kur prokurora dalība ir noteikta ar prokuratūras vadītāja rīkojumu. Tāpēc šāds papildinājums ir ne tikai atbilstošs Kriminālprocesa likumam, bet arī pamatoti nepieciešams.

Izmeklējot sevišķi smagus noziegumus, vienlaicīgi jāveic liels izmeklēšanas darbību apjoms. Tādiem gadījumiem KPL ir paredzēta izmeklēšanas grupas izveidošana.

Izmeklēšanas grupas izveidošana pirmstiesas procesa veikšanai sarežģītās vai liela apjoma krimināllietās ir efektīva zinātniskā darba organizēšanas forma, kas pamatota ar vairāku dalībnieku procesuālo pūļu apvienošanu. Ieceltais par grupas vadītāju viens no prokuroriem vai izmeklētājiem ne tikai organizē grupas darbu, vada citu prokuroru un izmeklētāju darbu, bet katram no viņiem ir arī tiesības pieņemt lēmumus kriminālprocesā².

Izmeklētājs var būt izmeklēšanas grupas dalībnieks (KPL 30. pants). Izmeklēšanas grupa var tikt izveidota gan visa pirmstiesas procesa gaitā, gan arī izmeklēšanas veikšanas un kriminālvajāšanas laikā. Izmeklēšanas grupas dalībnieka tiesiskais statuss ir reglamentēts KPL 30. pantā. Šajā pantā norādīts, ka noteikta amatpersona var tikt iekļauta izmeklēšanas grupas sastāvā ar izmeklēšanas iestādes kompetentas amatpersonas vai amatā augstāka prokurora lēmumu. Savukārt KPL 395. panta pirmajā daļā norādīts, ka izmeklēšanas grupas izveidošanai un noteiktas personas iekļaušanai tajā, izmeklēšanas iestādes vadītājs vai amatā augstāks prokurors pieņem atbilstošu lēmumu. Var secināt, ka šajos pantos eksistē nesakritība tiesību subjektos, kuri ir spējīgi izveidot izmeklēšanas grupu, jo termini „izmeklēšanas iestādes vadītājs” un „izmeklēšanas iestādes kompetentā amatpersona” nav sinonīmi, kā arī KPL 31. panta pirmajā daļā ir norādīts, ka izmeklētāja tiešais priekšnieks ir izmeklēšanas iestādes vai tās struktūrvienības vadītājs vai viņa vietnieks³.

Izveidojot izmeklēšanas grupu, kas parasti sastāv vairāk nekā no pieciem cilvēkiem, katram atsevišķam grupas dalībniekam ir likumā noteiktās tiesības un pienākumi. KPL 30. pants tos nosaka šādā veidā: 1) izmeklēšanas grupas dalībniekam procesa virzītāja uzdevumā un noteiktajos ietvaros ir tiesības veikt procesuālās darbības un pieņemt procesuālos lēmumus; 2) ir tiesības, neapturot izpildi, pārsūdzēt procesa virzītāja uzdevumu; 3) ir tiesības ar procesa virzītāja starpniecību pārsūdzēt tiešā priekšnieka un uzraugošā prokurora norādījumus.

Izmeklēšanas grupas dalībnieks noteikta kriminālprocesa ietvaros netiek uzskatīts par procesuāli brīvu personu, jo viņa pilnvaras ierobežotas ar pienākumu saskaņot savus lēmumus ar procesa virzītāju, kurš ir atbildīgs par šo noteikto kriminālprocesu. Savukārt veicot noteiktas, jau saskaņotas, izmeklēšanas darbības, izmeklēšanas grupas dalībnieks ir procesuāli patstāvīgs. Šis procesuālais normas neattiecas uz tādu amatpersonu kā procesuālo uzdevumu izpildītājs.

Pēdējos gados Latvijā reģistrēto noziedzīgo

nodarījumu skaita analīze norāda uz nepieciešamību turpmāk pilnveidot izmeklētāju darbu dažāda veida noziegumu izmeklēšanā. Tā 2016. gadā Latvijā tika reģistrēti 45 639 noziedzīgi nodarījumi, 2015. gadā – 47 406 nodarījumi⁴.

Izmeklētāja pienākumu apjoms Latvijā ir diezgan plašs un reglamentēts Kriminālprocesa likumā. Dažādos policijas iecirkņos Rīgā, policijas pārvaldēs Latvijas teritorijā eksistē atšķirīga izmeklētāju noslodze ar izmeklēšanai nodotajiem kriminālprocesiem, un vispirms tas ir izskaidrojams ar noziedzības līmeni noteiktajā reģionā. Tā 2016. gadā Vidzemē bija reģistrēti aptuveni 3 500 noziedzīgu nodarījumu, Zemgalē – 5 160 noziedzīgu nodarījumu, Pierīgā – 6 177, Kurzemē – 4 255, Latgalē – 6 574, Rīgas reģionā – 19 858 noziedzīgi nodarījumi. Atkarībā no iedzīvotāju skaita reģionā, noziedzīgu nodarījumu un citu likumpārkāpumu skaita, kas izdarīti noteiktā administratīvā teritorijā, tiek noteikts tiesiskās kārtības, noziegumu novēršanas, to atklāšanas un izmeklēšanas funkcijas pildošo tiesībsargājošo iestāžu darbinieku skaits. Tomēr nereti ir gadījumi, kad pārmērīgi lielais kriminālprocesa skaits uz vienu izmeklētāju ir pretrunā ar izmeklēšanas pilnības, objektivitātes un likumības prasībām. Vairāku desmitu gadu garumā izmeklēšanas iestādēs turpinās polemika par nepieciešamību palielināt izmeklētāju skaitu ar mērķi kvalitatīvi, ātri izmeklēt kriminālprocesus. Kā arī turpinās diskusijas par pasākumiem situācijas uzlabošanai noziegumu izmeklēšanā. Noteikti nepieciešama profesionāla izglītība tiesību jomā personām, kuras nodarbojas ar noziegumu izmeklēšanu.

2005. gada 1. oktobrī stājās spēkā Kriminālprocesa likums, un ar vairākiem grozījumiem tas ir spēkā arī šodien. Šī normatīvā akta pieņemšana kļuva par vienu no svarīgākajiem nosacījumiem vairāku kriminālprocesuālo tiesību institūtu Latvijā pilnveidošanai, kas neapšaubāmi veicina Latvijas kriminālprocesa likuma normu atbilstību Eiropas valstu normām.

Mēģināsim izskatīt atsevišķus noteikumus, kas, autoresprāt, vistiešāk attiecas uz izmeklētāja darbību un var ietekmēt kvalitatīvu un ātru viņa funkcionālo pienākumu izpildi saskaņā ar Kriminālprocesa likumu un amata instrukcijām. Izmeklētāja tiesiskais stāvoklis iekļauj viņa tiesības un pienākumus.

Par svarīgu apstākli, kas nosaka izmeklētāja lomu, veicot noziegumu izmeklēšanu, tiek uzskatīta pierādījuma savākšana kriminālprocesā. Izmeklētājs ir pierādīšanas pamatsubjekts pirmstiesas kriminālprocesā. Pierādīšanai, kas iekļauj

pierādījumu savākšanu, nostiprināšanu, izpēti un novērtēšanu, ir nozīmīgākā loma izmeklētāja darbībā. Kriminālprocesa likums, reglamentējot izmeklēšanas darbības, nosaka pierādījumu savākšanas un nostiprināšanas procesuālās pamatformas. Dažreiz pirms ar pierādījumu savākšanu un nostiprināšanu saistītās izmeklēšanas darbības, obligāti tiek pieņemts lēmums. Tādi ir lēmumi par ekspertīzi, kratīšanu, izņemšanu u.c.

Jāatzīmē, ka, izmeklējot noteikta veida nodarījumus, svarīgi definēt pierādīšanas priekšmetu. Izmeklētājam svarīgi akcentēt izmeklēšanas īpatnības noteiktos noziegumu veidos. Pierādīšanas priekšmets ir saistīts ar krimināltiesisko normu. Ar noziedzīgā nodarījuma sastāvu tiek noteiktas pierādīšanas robežas, mērķi un pierādīšanas līdzekļi. Tādā veidā katrai krimināllietai pierādīšana tiek veidota tādās robežās, kas ļauj sasniegt kriminālprocesa mērķi – noteikt tādu kriminālprocesa kārtību, kas nodrošina efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu bez neattaisnotas iejaukšanās personas dzīvē.

Aktuāla izmeklēšanas problēma ir kriminālprocesa apturēšana sakarā ar vainīgās personas nenoskaidrošanu. Saskaņā ar KPL 378. panta pirmo daļu procesa virzītājs aptur kriminālprocesu, ja ir veiktas visas procesuālās darbības, kas iespējamas bez aizdomās turētā vai apsūdzētā, un ja aizdomās turētais vai apsūdzētais saslīmis ar slimību, kura uz ilgāku laiku ir par šķērslī procesuālo darbību veikšanai ar šīs personas piedalīšanos, un to apliecina ārstniecības iestādes izdots atzinums; aizdomās turētais vai apsūdzētais slēpjas un nav zināma viņa atrašanās vieta; aizdomās turētā vai apsūdzētā atrašanās vieta ir zināma, bet viņš atrodas ārpus Latvijas teritorijas; personai, kura saucama pie kriminālatbildības, ir kriminālprocesuālā imunitāte un nav saņemta kompetentas institūcijas atļauja uzsākt kriminālvajāšanu; ir citi KPL noteikti gadījumi.

KPL noteic divus pamatus, kuriem pastāvot kriminālprocess var tikt apturēts.

KPL 378. panta pirmā daļa paredz iespēju apturēt kriminālprocesu, ja ir veiktas visas procesuālās darbības, kas iespējamas bez aizdomās turētā vai apsūdzētā, un ja pastāv nosacījumi, kas traucē veikt izmeklēšanas darbības ar aizdomās turēto vai apsūdzēto personu. Laikā, kad kriminālprocess ir apturēts, nekādas izmeklēšanas darbības nevar tikt veiktas, izņemot tās, kas saistītas ar aizdomās turētās personas atrašanās vietas noskaidrošanu. Kriminālprocess tiek atjaunots, ja vairs nepastāv apturēšanas iemesls.

Kā arī kriminālprocess tiek atjaunots, kad ir iestājies noilguma termiņš saukšanai pie kriminālatbildības par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, bet persona, kura ir izdarījusi šo noziedzīgu nodarījumu, tā arī nav noskaidrota. Tādā gadījumā tiek pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu.

Izskatot noteikumus par kriminālprocesa apturēšanu, nepieciešams pievērst uzmanību KPL 378. panta 1.¹ daļai, kur norādīts, ka, ja kriminālprocesa pareizai izlemšanai būtisks pierādījums ir tiesas nolēmums kādā citā nepabeigtā procesā, procesa virzītājs kriminālprocesu var apturēt līdz laikam, kad spēkā stājas nolēmums tajā procesā.

Praksē ir diezgan sarežģīti veikt izmeklēšanu kriminālprocesā, ja pagājis ilgs laiks pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, un turklāt šajā laikā var iestāties Krimināllikumā paredzētais noilguma termiņš šajā kriminālprocesā.

KPL 400. panta pirmā daļa paredz kriminālprocesa apturēšanu, ja kriminālprocesā divu mēnešu laikā no tā uzsākšanas brīža nav izdevies noskaidrot personu, kura ir izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu. Izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu izlemj jautājumu par kriminālprocesa apturēšanu. Turklāt jānorāda, ka pastāv nosacījums, kriminālprocesā jābūt izpildītam minimālajam procesuālo un izmeklēšanas darbību apjomam, ko ir noteicis Ģenerālprokurors noteikta veida noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā. Kā arī šajā gadījumā uzraugošais prokurors pārbauda izmeklētāja pieņemtā lēmuma pamatojumu un likumību. Kriminālprocesa par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas nav saistīti ar vardarbības pielietošanu, apturēšana tiek veikta pēc 4 mēnešiem, ja KPL noteiktajā termiņā nav konstatēta persona, kura izdarīja šo noziedzīgo nodarījumu⁵.

Lēmumus par kriminālprocesa apturēšanu saskaņā ar KPL 378. panta pirmās daļas 1. punktu var atcelt uzraugošais prokurors, dodot uzdevumu veikt nepieciešamās izmeklēšanas darbības krimināllietā. Parasti iemesls lēmumu par kriminālprocesa apturēšanu atcelšanai ir izmeklēšanas nepilnības, izmeklēšanas paviršs raksturs, un proti: netiek veiktas visas nepieciešamās izmeklēšanas darbības, kuras jāveic vainīgās personas prombūtnē. Problemātiska ir arī nepietiekama speciālo zināšanu izmantošana izmeklēšanas gaitā.

Par ne mazāk svarīgu apstākli izmeklētāja darbībā tiek uzskatīta kriminālprocesa dalībnieku savlaicīga iepazīstināšana ar lēmumu par ekspertīzes noteikšanu un eksperta atzinumu, kas neapšaubāmi attiecas uz kriminālprocesa kvalitātes noteikumiem.

Autoresprāt, raksturojot izmeklētāja darbu, svarīgi izcelt jautājumus, kas saistīti ar šo speciālistu izglītības procesu, un, proti, kvalitatīvu profesionālo sagatavotību.

Mūsdienīga, vispusīga un kvalitatīva izglītība ir galvenais sociālo un ekonomisko problēmu risināšanas priekšnoteikums Latvijas valstī. XXI gs. sākumam ir raksturīga intensīva mūžizglītības procesa attīstība pasaules izglītības telpā. Šī tendence kļūst par vienu no mūsdienu pedagoģijas pamatkategorijām. Tā attīstās kā atsevišķās valstīs, tā arī reģionālā un globālā līmenī. Mūžizglītība ir daļa no sarežģīta nacionālo izglītības struktūru satuvinašanās un savstarpējas sadarbības procesa⁶.

Latvijā notiek izmaiņas izglītības sistēmā. Noteikti apstākļi ietekmē ne tikai jau izveidoto izglītības procesu, bet arī, neapšaubāmi, veicina tā turpmāko pilnveidošanu. Politiskās un ekonomiskās izmaiņas valstī ietekmē augstākās juridiskās izglītības kvalitāti. Viens no būtiskākajiem virzieniem izglītības procesa pilnveidošanai ir zinātnes un izglītības integrācija. Tiesību zinātnes ir jāstudē, sasaistot tiesu praksi un juridiskās zinātnes atziņas.

Cilvēkiem visu mūžu nepārtraukti jāpaaugstina kvalifikācija un daudz pūļu jāvelta pašizglītībai, jo kādreiz iegūtās zināšanas pakāpeniski noveco un vairs nav aktuālas. Līdz ar to izglītība, kura neatbilst darba tirgus prasībām un kura netiek pilnveidota, zaudē savu vērtību⁷.

Jurista profesionālajai izaugsmei un tiesiskajai kultūrai nozīmīga ir juridiskā izglītība un tiesiskā audzināšana: tiesisko zināšanu uzkrāšana un šīs uzkrātās informācijas pārvēršana par personīgu pārlicību. Profesionālās apmācības efektivitāte ir atkarīga no attīstītu domāšanas spēju esamības studentiem. Juridiskās izglītības procesā izveidojas juridiskas domāšanas stils, intuitīva taisnīguma izjūta un izpratne par lēmumu likumību⁸.

Studentus var efektīvi ietekmēt jaunu netrādicionālu mācību metožu un formu pielietošana, piemēram, lietīšķās spēles studentu grupās, tehnisko mācību līdzekļu izmantošana, kā arī pasniedzēja dalība zinātniski pētnieciskajā darbā un studentu iesaiste zinātniskajā darbībā. Jo lielāku autoritāti pasniedzējs iemanto studentu acīs, jo lielākus panākumus viņš var sasniegt mācību un audzināšanas darbā⁹. Profesionālam pedagogam mūsdienās raksturīga radoša domāšana, iniciatīva, patstāvīgums lēmumu pieņemšanā.

Secinājumi

Autore ir veikusi pētījumu par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar izmeklētāja darbību kriminālprocesā Latvijā.

Izskatot un veicot analīzi par izmeklētāja darbības procesuālajiem noteikumiem noziegumu izmeklēšanas veikšanas laikā, nepieciešams norādīt, ka izmeklētājs saskaņā ar KPL normām ir procesa virzītājs, izmeklēšanas grupas dalībnieks un procesuālo uzdevumu izpildītājs.

Procesa virzītājs ir viens no kriminālprocesa dalībniekiem, kurš organizē noteikta kriminālprocesa izmeklēšanu un pieņem atbilstošu lēmumu par kriminālprocesa virzību.

Viens no izmeklētāja pienākumiem ir ziņu, kas norāda uz iespējamu noziedzīgu nodarījuma izdarīšanu, izskatīšana, kas ir pamats kriminālprocesa uzsākšanai vai atteikšanai to uzsākt.

Kriminālprocesa izmeklēšanas gaitā procesa virzītājs veic procesuālās izmeklēšanas darbības. Gadījumos, kad informācija, kas atrodas izmeklētāja rīcībā, ir nepietiekama lēmuma pieņemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu vai atteikšanai uzsākt kriminālprocesu, lietderīgi veikt resorisko pārbaudi kā nepieciešamo starpposmu pirms kriminālprocesa uzsākšanas, nepieciešamības gadījumā, kad nekavējoties jāreaģē uz iegūto informāciju, šādu pārbaudi var veikt uzsākta kriminālprocesa gaitā.

Izmeklētāja darbības regulējuma pilnveidei, autoresprāt, būtu lietderīgi noteikt garāku procesuālo uzdevumu izpildes termiņu, un KPL 394. panta trešā daļa būtu jāizsaka šādā redakcijā:

„Uzdevums jāizpilda ne vēlāk kā 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Ja uzdevuma izpilde šajā termiņā nav iespējama, tā izpildītājs paziņo par to uzdevuma devējam, norādot kavēšanās iemeslu un iespējamo uzdevuma izpildes termiņu, bet ne vēlāk kā 1 mēnesis no uzdevuma saņemšanas dienas”.

KPL 29. panta otrās daļas 6. punkts būtu jāizsaka šādā redakcijā:

„Pārsūdzēt izmeklēšanas tiesneša lēmumus par viņa pieņemtajiem lēmumiem, kas saistīti ar brīvības atņemšanu, ne tikai šīs tiesas priekšsēdētājam, bet ar prokurora piekrišanu – augstākas instances tiesā”.

Autore uzskata, ka nepieciešams pagarināt termiņu, kura laikā jāveic procesuālās darbības personas, kura ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, noskaidrošanai. Izbeidoties norādītajam termiņam, kriminālprocess var tikt apturēts KPL 400. panta noteiktajā kārtībā. Saistībā ar norādīto autore piedāvā grozīt KPL 400. panta pirmo daļu un izteikt to šādā redakcijā:

„Ja kriminālprocesā kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu izdarījušo personu nav izdevies noskaidrot divu mēnešu laikā no

kriminālprocesa uzsākšanas dienas, izmeklētājam ar uzraugošā prokurora piekrišanu jāizlemj jautājums par kriminālprocesa apturēšanu. Tādā pašā kārtībā var apturēt kriminālprocesu par smaga nozieguma izdarīšanu, ja vien tas nav saistīts ar vardarbību un ja šo noziegumu izdarījušo personu nav izdevies noskaidrot sešu mēnešu laikā⁷.

Praktiskā kriminālprocesa dalībnieku tiesību aizsardzība un aizstāvības īstenošana pirmstiesas kriminālprocesā izmeklēšanas stadijā, ir atkarīga

no speciālajām garantijām, kā arī no tiesībsargājošo iestāžu funkciju realizēšanas, ievērojot personas tiesību garantijas.

Pētījumā autore ir definējusi atsevišķus aktuālus jautājumus, kas saistīti ar izmeklētāja darbību Latvijas kriminālprocesā. Turpmāka Kriminālprocesa likuma normu pilnveide ļaus kvalitatīvāk īstenot izmeklēšanu. Savukārt kvalitatīva un likumīga izmeklētāja darbība cieši saistīta ar mūsdienīgu juridisko izglītību Latvijā.

Atsauces

- ¹ Kriminālprocesa likums. 21.04.2005. likums/LV, 74 (3232), 11.05.2005., Ziņotājs, 11, 09.06.2005.
- ² Сумбарова М. Уголовный процесс Латвии. Краткий курс. Учебное пособие. – Рига: Jumi, 2015, с. 94.
- ³ Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Kriminālprocess. Raksti. 2005–2010. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010., 73.–74. lpp.
- ⁴ Ģenerālprokurora Ērika Kalnmeiera pārskats par prokuratūras darbu 2016. gadā. Pieejams: <http://www.prokuratūra.gov.lv/lv/noderigi/gada-parskati>
- ⁵ Сумбарова М. Уголовный процесс Латвии. Краткий курс. Учебное пособие. – Рига: Jumi, 2015, с. 105.
- ⁶ Vasiļevska D. Augstākās izglītības analīze un tās pieejamība Latvijā. – Rīga: Izdevniecība Studentu Literatūra., 2015., 11. lpp.
- ⁷ Turpat, 9. lpp.
- ⁸ Шагиева Р. В. Правовая деятельность: эволюция теоретических представлений и её современное осмысление // Государство и право. 2014, №6, с. 63–70.
- ⁹ Шагиева Р. В. Теоретические основы исследования финансовой деятельности в науке финансового права // Административное и муниципальное право. 2014, №4, с. 375–383.

Abstract

In this article author considers the questions connected with activity of the investigator at investigation of crimes, gives the characteristic of his procedural activity, defines his legal status in Latvian criminal procedure, characterizes important functions that this participant of criminal trial has.

Along with consideration of a legal status of the investigator in criminal trial of Latvia, the analysis of the relevant procedural characteristics connected with investigation of criminal trials has determined the scientifically based directions in modern educational process of Latvia by training of specialists lawyers and, in particular, investigators.

As a results of a research are given offers to change separate standards of the Criminal procedure law.

Аннотация

В статье автор рассматривает вопросы, связанные с деятельностью следователя при расследовании преступлений, даёт характеристику его процессуальной деятельности, определяет его правовое положение в уголовном процессе Латвии, характеризует важные функции, которыми обладает этот участник уголовного процесса.

Наряду с рассмотрением правового положения следователя в уголовном процессе Латвии, анализом актуальных процессуальных характеристик, связанных с расследованием уголовных процессов, определены научно обоснованные направления в современном образовательном процессе Латвии по подготовке специалистов-юристов и, в частности, следователей.

По результатам исследования внесены предложения по изменению некоторых норм Уголовно-процессуального закона.